

La cua de Quiró
Gregorio Luri
Sir Ken torna a atacar

Sir Ken Robinson és molt famós. Més de 23 milions de persones han vist la seva *TED talk* (un tipus de conferència apadrinada per una fundació) titulada *¿Les escoles maten la creativitat?* Però Sir Ken no és la solució als mals de l'escola, sinó el símptoma. Li podríem aplicar el que Karl Kraus deia de la psicoanàlisi, que és la malaltia que suposadament ha vingut a guarir.

Ens assegura que estem greument malalts i que ell disposa de la medicina salvadora. I ho diu d'una manera tan encisadora que li perdonem que no ens mostri cap escola que hagi estat curada gràcies a la seva terapia. Té unes intencions tan nobles que no les embrutarem demanant avaluacions. Qui vol córrer el risc que les proves refutin els seus bons propòsits?

Ho sàpiga o no, Sir Ken no fa res més que repetir el que deia Dewey, que *"creative activity is our great need"*, però ignora que entre Dewey i ell hi ha les aportacions de Guilford, Maslow, Torrance, Amabile... I que, ens agradi o no, encara no hem trobat una definició universalment acceptada de *creativitat*. Per això mateix la bibliografia és tan variada i inabastable. A l'Educación Business hi ha en venda centenars de programes de desenvolupament de la creativitat que han estat seguits per milers de persones... sense gaire èxit. Sir Ken no hauria de començar aclarint per què només ell sap com reeixir?

Al seu nou llibre, *Creative schools: the grassroots revolution that's transforming education*, ens torna a parlar de la necessitat de transformar l'educació de dalt a baix i d'acabar amb el que ell anomena el model escolar industrial. La novetat és que ara proposa com a alternativa les metodologies "orgàniques", que fomenten l'amor a l'aprenentatge de tots els nens, desenvolupen la seva creativitat i els capaciten per als reptes del segle XXI. Cal repensar tots els principis de l'educació i situar la creativitat al centre, ens diu. A la pràctica això significa una crítica despietada a tot el que soni a currículum, programació lineal, classe magistral, coneixement factual, etc. El més curiós és que això de les "metodologies orgàniques", lluny de ser innovador, forma part de les fantasies rousseauianes del nen que vol aprendre de manera natural, com una planta.

El llibre, amb tot, és útil: permet constatar que Sir Ken escriu bé, domina el vocabulari i no fa faltes d'ortografia.

Gregorio Luri és doctor en filosofia i educador

 Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

Art i educació

Els museus agafen la batuta i acosten l'art a nens i joves

AINHUA BOIX
FOTO: ACVIC

El Museu Picasso de Barcelona ho va veure clar fa temps: per acostar l'art als més petits, calia alguna cosa més que obrir el seu espai expositiu a col·legis i instituts. Les tradicionals visites guiades, concebudes com un passeig per les diferents sales del museu en què un expert explicava la vida i l'obra de l'artista andalús i els estudiants es limitaven a escoltar, només servien per captar l'atenció d'aquells als quals ja els agradava l'art. Els altres sortien del recinte igual que hi havien entrat: sense cap mena de curiositat per saber qui era Pablo Picasso o per què la seva obra havia marcat un abans i un després en el panorama artístic internacional. Per això, des del museu, van decidir fer un gir en la seva línia pedagògica i apostar per una metodologia més participativa.

La idea, com comenta la responsable del servei educatiu i d'activitats del centre barceloní, Anna Guarro, no era eliminar les visites guiades de la seva programació. Tampoc acabar amb dinàmiques que, com els tallers didàctics, buscaven que els més petits s'acostessin a l'art d'una manera més lúdica. Del que es tractava era de transformar-les, convertir-les en activitats en què l'infant fos el protagonista i el monitor del centre un simple dinamitzador. Per fer-ho possible es van basar en un mètode educatiu d'implantació recent al nostre país però amb una àmplia trajectòria als EUA, les estratègies de pensament visual, i gràcies a recursos didàctics com preguntar, parafrasejar, fer servir el condicional i, sobretot,

potenciar el paper actiu del menor, van aconseguir que els nens i joves que assistien al Museu Picasso es convertissin no tan sols en observadors sinó també en generadors d'opinió.

Avui fa dos anys que aquest centre aplica aquest mètode en les diferents accions que impulsa i, per a la responsable del servei educatiu, els resultats no han pogut ser millors. "Abans, quan circulàvem pel museu i passàvem d'una obra a una altra, els nens anaven mirant. Ara, els nens continuen conversant sobre l'obra. Com que partim de les curiositats reals dels nens i les estem enriquint, ells es vinculen amb els coneixements que els estem donant", explica Guarro. També comenta que, com que els coneixements que adquireixen parteixen del seu interès, s'ancoren en la seva memòria, i parla d'altres accions que, sense fer-se dins del museu però sí amb la supervisió del seu equip humà i amb les estratègies de pensament visual com a metodologia, busquen acostar l'art als més petits.

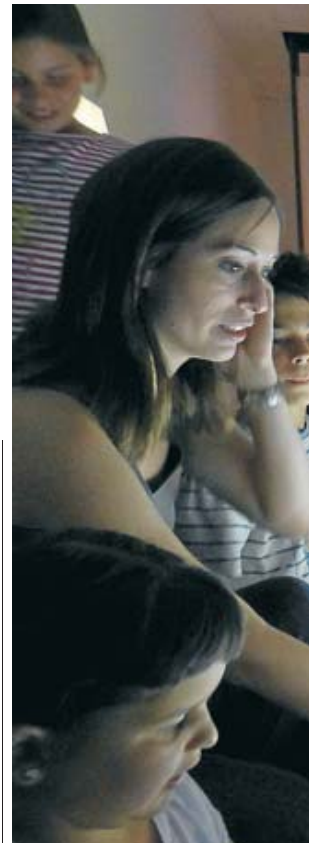
Una d'elles és *Som el barri!*, un projecte que involucra les escoles i instituts del Born de Barce-

lona i que pretén treballar l'art de manera diferent de com es fa actualment als centres educatius. Aquí l'objectiu no és fer un dibuix o un collage en 45 minuts de classe, sinó desenvolupar un projecte artístic de la mateixa manera que ho faria un pintor, un escultor o un videoartista, plantejant primer la idea que es vol desenvolupar, buscant les tècniques per dur-la a terme després i aplicant-les a diverses àrees de coneixement.

Art com a coneixement

Un objectiu que també persegueix la iniciativa *Art i escola*, que des de fa quatre anys desenvolupa el Centre d'Arts Contemporànies de Vic (ACVic) en col·laboració amb altres institucions educatives i culturals de la ciutat, com el Centre de Recursos Pedagògics d'Osona, el Col·legi d'Arquitectes o l'Escola d'Art i Superior de Disseny de Vic, i amb centres d'ensenyament infantil, de primària i de secundària de la comarca.

El director de l'ACVic, Ramon Parramon, comenta que aquest espai va néixer amb voluntat educativa i que amb aquest projecte, com amb altres que duu a terme, el

que es busca és acostar les arts visuals a nens i joves i donar visibilitat a la feina que els centres educatius enllesteixen en aquest sentit. La dinàmica d'*Art i escola* és semblant a la de *Som del barri!*: les escoles que hi participen han de desenvolupar un projecte artístic a partir d'un tema en concret i sempre amb l'assessorament i la supervisió de l'ACVic. No es tracta, diu, de fer dels infants futurs Picassos o Mirós. Més aviat d'ensenyar-los els conceptes bàsics amb què treballen els artistes cada dia i convertir les arts visuals en alguna cosa tangible, aplicable a qualsevol àmbit d'estudi i present en qualsevol àrea de la societat.

Divulgar les arts

"La intenció no és formar gent molt especialitzada o que hi hagi més artistes, sinó fer una divulgació de les arts com a eina de coneixement i reforçar la transversalitat que tenen", explica Parramon, i, per fer-ho, posa com a exemple el tema de l'última edició d'*Art i escola*: la llum. Un concepte que, per la seva amplitud, va permetre abordar la feina dels nens

La iniciativa Miniespai busca que la canalla descobreixi l'art en companyia dels seus pares.

Art com a eina transversal

A més de desenvolupar la creativitat de nens i joves i aportar nocions sobre aspectes tan importants com el color, la forma o la composició, les arts visuals són una eina excel·lent per introduir els estudiants en altres matèries que tenen poc a veure o res amb la pintura, l'escultura o el disseny. Ho afirmen Anna Guarro, Ramon Parramon i María Acaso. També Rebeca Gargallo, mestra d'educació primària en una escola bilingüe de València. Comenta que és habitual que els treballs que elaboren els seus alumnes a la classe d'art i disseny i tecnologia parteixin de temes que tracten en altres assignatures, o a la inversa, que a història o a llengua se serveixin del dibuix, de la pintura i, moltes vegades, del teatre perquè els estudiants assimilïn conceptes més abstractes o difícils d'entendre. D'aquesta manera, diu, les criatures participen i s'involucren molt més que simplement escoltant, i amb això "interioritzen molt més el que van aprenent".

i joves des de punts de vista tan diversos com la física, la fotografia o la pintura.

I, de la mateixa manera que el director de l'ACV Vic parla de la necessitat de vincular les arts visuals al fet social, subratlla la importància de deslligar aquesta disciplina del concepte de manualitat o artesanía i unir-la a les noves tecnologies. No cal

ser un geni de la pintura o del modelatge per desenvolupar-se en aquesta disciplina. Es pot fer art amb un pinzell, amb una càmera de vídeo o amb Photoshop. El que cal és que, darrere de cada projecte, hi hagi una idea i es disposi dels coneixements necessaris per dur-la a terme. Una manera de plantejar l'art que impregna cadascuna

Per acostar l'art a la canalla es proposen activitats en què l'infant és el protagonista

de les iniciatives que conformen l'agenda de l'ACV Vic, des dels tallers familiars del Miniespai fins als programes *Digues la teva!* o *Hibridacions i contextos*, que aquest centre posa a l'abast dels joves de la comarca.

"És molt enlluernador treballar amb noves tecnologies, però, si no hi ha el pensament al darrere, no hi ha la reflexió, no

porten a res. Acaben sent eines dures que no porten enlloc", comenta el director de l'ACV Vic.

Canvi de paradigma

A 525 quilòmetres de Vic, a Madrid, la professora de la Universitat Complutense i directora de l'Escola d'Educació Disruptiva, María Acaso, coincideix en plantejament i opinions amb el director de l'ACV Vic. Ho fa quan parla de la necessitat d'unir l'educació artística amb el coneixement i també quan explica que la idea de l'art com una cosa pròpia de genis ha de ser bandejada i substituïda per una de més actual, d'acord amb una realitat artística en la qual la remescia i l'ús de noves tecnologies estan a l'ordre del dia.

L'autora, impulsora amb el grup Pedagogías Invisibles –del qual és fundadora– i el centre de creació contemporània Matadero de Madrid del

projecte *Levadura* –una iniciativa similar a *Art i escola*–, creu que tant els museus com les escoles i els instituts han de canviar el paradigma de l'educació artística i per això han de tractar l'art com la resta de matèries que conformen el currículum escolar, donant importància a la part creativa però molt especialment al coneixement i sense oblidar una cosa tan important com el procés.

"Un projecte artístic no es pot elaborar en 45 minuts. Quan un artista treballa fent una simfonia, una pintura, una *performance*... no ho fa en 45 minuts. Hem de tenir en compte que el procés de creació implica recerca, planificació, elecció de materials... El procés és molt llarg", comenta mentre, com Parramon, recorda que la societat està plena d'imatges i que nens i joves han de ser capaços de mirar-les amb esperit crític. ■

Encara no tens el teu carnet AMPA - FaPaC?

Si ets de l'AMPA, demana'l i accediràs a molts descomptes i avantatges en productes i serveis

Material escolar, llibres, música, joguines, assegurances, energies renovables, finances ètiques, telefonia mòbil, internet... I molt més!

Cada cop que el facis servir contribuiràs a l'acció social de la FaPaC

FaPaC FEDERACIÓ D'ASSOCIACIONS DE MARES I PARES D'ALUMNES DE CATALUNYA www.fapac.cat

Abacus Cooperativa

 MÉS OPCIONS

Informació i sol·licitud: www.carnetfapac.cat

COMPROMÍS I LLUITA CONTRA LA POBRESA INFANTIL